

DRAUGAS

KATALIKISKAS LAIKRASTIS PASVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

VOL. I. (METAI I.)

WILKES-BARRE, PA., GRUODŽIO (DEC.) 16 D. 1909 M.

No. 22.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 21st, 1909, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897

LIUDNA AMERIKOJ BE TĒVYNĒS.

Duzgia pabrinko mašinos
Svetimuj šalelėj,

Liudna, liudna man lietuvei,
Liudna man mergelei.

Liudna čia tarp svetimujų
Pabrike darbuoti,

Aš jau trokštu kuogreičiausiai
Pas savus važiuoti.

Tenai dailiau girios užia
Ir dangus skaistesnis,

Tenai žmonės skambiau kalba
Svietas mylimesnis.

Ten kiekvienas yr tau brolis,
O čia svetimieji,

Ten kiekvienas tau pažystaras,
Ten visi savieji.

Neužgirsi čionai niekad
Gegutes kukuojant,

Nematysi piemenėlio
Po laukus bėgiojant.

Čionai gamta ne taip miela,
Kaip mus' Lietuvoje,

Čionai širdis ne taip karštos,
Čion meilės nustoja.

Čionai valgys ne taip sotus,
Kaip mūsų šalelėj,

Čionai balsta tuoj veidelis
Skaisčiausiai mergelei.

Čionai sveikata kiekvieno,
Kaip sniegelis, tirpsta,

Ką apleidome Lietuvą,
Turbut Dievas pyksta.

Tai-gi liudna man lietuvei
Šiam sviete darbuoti —

Norėčiau aš kuogreičiausiai
Pas savus važiuoti.

Aš sparnus turėt norėčiau,
Pavirst į paukštelį,

Kad pagrižti kuogreičiausiai
Į savo šalelę.

Juozapas Žiedelis.

KETVIRTOJI ADVENTO NEDĖLIA.

EVANGELIJA. — Luk. III, 1—6. — Penkioliktuose metuose ciecoriaus Tiberijaus viešpatavimo, kuomet Poncijus Pilotas valdė Judėją, o Pilypas Iturejos ir Trekonidies šalies tetrarka, o Lizanijas Abilinos tetrarka, o vyriausiais kunigais Annas ir Kaipas, — stojosi Viešpaties žodis Jonop, Zakarijo sunausp, girioje. Ir atėjo į visą Jordono šalį, apsakinėdamas atgailos krikštą nuodėmių atleidimui, kaip yra parašyta pranašo Izaijo kalbų knygoje: Balsas šaukiančio girioje, taisykite Viešpaties kelią, darykite tiesius jo takus. Visokis klonis bus išpildytas, o visokis kalnas ir kalnelis bus pažemintas, ir kreivos vietos bus tiesios, o nelygios bus sumintais keliais. Ir išvys visokis kunas Dievo išganymą.

LEKCIJA. — I. Kov., IV, 1—5. — Broliai: Taip tegul žmogus išmano apie mus, kaip apie Kristaus tarnus ir Dievo pasleptinių užveizdėtojus. Čia jau paieškoma nuo užveizdėtojų, idant kuris ištikimas būtų atrastas. Bet aš tai laikau mažiausiu daiktu, idant bučiau teisiamas jūsų arba žmonių teismu. Bet ir pats savęs neteisiu, nes nieko prieš savęs nežinau. Bet neesu tame nuteisintas. O kuris mane teisia, Viešpats yra. Todėl neteiskite pirmo laiko, ikikolei neatels Viešpats, kursai ir apšvies užsleptus daiktus tamsybių ir apreikš širdžių tarybas, ir tuo laiku kiekvienam bus garbė nuo Dievo.

KETVIRTAI NEDELIAI ADVENTO.

SENOJO ĮSTATYMO ŠVENTIEJI.

Jezus Kristus mirė už visus žmones, taip Naujojo, kaip ir Senojo Įstatymo; Jis yra išganymas kiekvienam tikinčiam į Jį, dabar ar keli tukstančiai metų atgal. Kristui da negimus, Dievas savo neapsakytoje meilėje suteikdavo žmonėms, jų pašventinimui, malones iš busimųjų Išganytojo užganapadarymų ir nuopelnų. Žmonės, tomis malonėmis naudodamiesi, gyveno šventai ir teisingai. Senojo Įstatymo knygos paduoda vardus daugelio tų laikų šventųjų, kaip: Abliaus, Setho, Nojaus, Abraomo, Izaoko, Jokubo ir kitų tarpe žydų, o net ir tarpe tautų, stabmeldijoje paskendusiu, atsirazdavo šventi Dievo tarnai kaip: Melchizedekas ir kenčiantis Jobas.

Kaip dabar, taip ir sename laike, kad išganymą apturėti, reikėjo Dievą garbinti, Jį mylėti, Jam tarnauti, Jo prisakymus užlaikyti, artimą mylėti ir saugoties kiekvienos neteisybės. Teisingieji, tarpe stabmeldžių gyvenantieji, pasielgė pagal sveiko proto nurodymus, tikėjo į pažadėtąjį Mesiją, apie kurį žinia ir tarpe tautų pasklydo, ir turėjo viltį Jo būsimoje nuopelnuose.

Žydai, prie to visko, turėjo da ištikimai užlaikyti visus Možes įsakymus ir tą viską, ką jiems Dievas apreikšė.

Kaip pirmiau reikėjo tikėti į Kristų ateisiantį, taip dabar, kad apturėti išganymą, reikia tikėti į Jį atėjusį, užlaikyti Jo prisakymus ir tvirtą viltį turėti Jo gausiuose nuopelnuose.

Taip, Atpirkėjas, kaip po savo atėjimo, taip da ir prieš atėjimą, visuomet buvo viltim ir suraminimu tikinčiųjų Dievo vaikelių.

Nuo pradžos svieta visada tikėjimas buvo tas pats: visada žmonės tikėjo į Dievą, kuris juos sutvėrė ir į Jėzų Kristų, kuris juos atpirko.

S.

K A L E D O M S .

Dievas gema — Tamsa nyksta. Iš Betlejaus stalinės muša Naujos Dvasios šviesa.

Kas-gi pirmutinis tą patėmijo, kas pasiskubino tarp nakties tamsumos atiduoti garbę Viešpačiui, nulenkti galvą prieš Amžinąją Teisybę....?

Piemenėliai, tie vargšai be rytojaus dienos pasiskubino pirmutiniai, pažadinti Ateities Angelo — o paskui juos, pribuvo Rytų Galvočiai, Mokslo Žvaigždės vedami, atiduoti garbę pažinomam jiems Dievui. —

.....
Visuomet ta pati atsitikimų banga....

Milžinišką tautystės idėją gali suprasti tik tyros liaudies širdys.... o bandimų ir sunkių patirimų kelią mokytį galvočiai, teisybės jieskodami, atranda ją Betlejaus stalinėj.

.....
Tuščios mūsų lūkestis, perniek pastangos, kol Tėvynės meilės šviesa nesužadys piemenėlių, kol neapims žmonių savos galybės supratimas.

Toj praščiokelių minioj ir tuose galvočiuose, ką paskui Žvaigždę drąsiai seka — ilsisi Tėvynės atgijimas.

O tuos praščiokelius, gyvatos bangomis atneštus į šią svetimą šalį, tuos darbininkus su puslėtomis rankomis ir suodinais veidais, męs žadysime iš gilaus miego, skleisime apsupančias juos tamsybes, ir rengsime kelią tiems galvočiams, ką jiesko Teisybės, paskui Žvaigždę sekdami....

Bus tai mūsų darbo užduotim ir karščiausiu mūsų noru!

Kuomet susėsyte aplink stalą valgyti kūčią ir pradėsite laužyti plotką, atsiminkite savo geriausią draugą ir jo linkėjimus, kursai linki jums pasisekimo, apšvietimo ir darbavimosi Dievui ant garbės ir Žmonijai ant naudos.

“Draugas.”

IŠ LIETUVOS.

Iš Kruonių, (Trakų pav.) — Viskas gerai užderėjo, tik bulvės ne; viską gerai nuėmėme. Daug rugių kirmėlės iškirto, reikėjo atarti. Dėl sausumo rudens rugienos liko neartos.

Apylinkėje yra daug valdžios miškų. Šią vasarą buvo juos užpuolusios esti kirmėlės. Dabar konduktorius jieško, kur kiaušiniu pridėta. Nukirtus medį ir nuskutus viršūnę, atrandi po kelias dešimtis lizdų. Žiemą nutarta iškirsti visą jauną mišką ir tarp didelių iki 8 verškų iškirsti linijas. Sugadinta apie 940 dešimtinių. Nupirko Darsuniškių žydai, žmonėms neteko.

Antanas B.

„V-tis.“

Iš Aknistos, (Ežerėnų pav.) — Ačiu Dievui ir mes, aknisticiai, sulaukėm savo dviklaciū mokyklon (ministerijos) lietuvio mokytojus, da jauno vyro, 23 m., bet jau su šeimyna. Regis gali būti darbštus žmogus.

Dabar turime tris mokytojus: užveizdėtoją latvij šiatikį ir pagelbininkus: lietuvių kataliką ir latvij liuterionį. Mokinų jau yra 182 vaikinių ir mergaičių, tig nelaimė, kad mažam miestelyje dauguma jų, negalėdami gauti gulamųjų kambarių, priversti yra vaikščioti kasdien namo 5—6 viorstus.

Rugpiučio 28 d. valsčiaus sueiga (garbė keliems šviesesniems vyrams) nutarė pagelbininkams mokytojams primokėt kasmet po 60 rub. kambario pasisamdymui. Taip-pat valsčiaus sueiga buvo nutarusi imti po 10 rub. už svetimo valsčiaus mokinį. Nežinau, ar gerai taip nutarta, ar ne, bet užveizdėtojas to nesilaiko: daug pašalinių priima mokyklon, o saviems pritrūksta vietos, iš to tarp jo ir valsčiaus prasidėjo nesutikimai.

Ak—tis.

„Šalt.“

Birštonas (Trakų apskr.). — Per atlaidus Simano ir Judo, spalio 28 d. (s. k.) pašventinta nauja bažnyčia, visos Lietuvos lėšomis pastatyta. Pašventino ir pamokslą pasakė kun. Burba, buvusis švenčionių džekonas. Žmonių daug prisirinko, visi net bažnyčioje netilpo. Kunigų svečių buvo 17.

Bažnyčia graži, su vienu augštu bokštu (bone), gotų stiliaus. P. A. Karalius statė altorius ir sakyklą, prilai kant bažnyčios pavidalo. Altoriai lengvučiai, viršumi skliautą siekia, net akį veria, puikiai atrodo. Didžiajam altoriuje šv. Judo apaštalo paveikslas, bažnyčios globėjas. Reikale paveikslą pakelia, pasirodo Pan. Šv. Aušros Vartų paveikslas. Dar altorių puošia šv. Petro ir Povylo ir keturios aniolų stovylos. Šoniniuose altoriuose, nuo didžiųjų durų, po dešinės šv. Agotos paveikslas, už jo būsią šv. Antano stovyla; po kairės šv. Izidoriaus-artojo paveikslas, už jo Nekalto Prasadėjimo šv. Panelės stovyla. Grindys cementinės, margai plytelėmis išgrįstos. Var-

pas naujas, bokstan-inkeltas, balsas jo malonus, skardus, visoj apyelinkėje skambinant girdėti.

Pietujant vietinis klebonas, kun. J. Karvelis, viešai padėkojo už aukas Suvalkijai ir ačiu tarė J. M. Seinų Administratoriui, už prielankumą ir leidimą jas rinkti. Tada visi svečiai atsistoję lotyniškai pagiedojo „plurimos annos“ (ilgiausius metus), pagiedojo pagerbdami Birštono globėją.

Dar daug reikia prie naujosios bažnyčios papuošalo, tečiau darbštus klebonas tikisi, kad visuomenė nepasikąjs pastačiusi bažnyčią, bet dar prie jos papuošimo pridėsianti.

B. Dzūkas.

„Šal.“

Augštoji Panemunė (Suv. gub.). — „Šaltinio“ No. 44 jau buvau rašęs, kad ministerija patvirtinusi naują Kampiškių parapiją ir kokie priskirti prie jos kaimai. Dar turiu čia pridėti, kad P. Bielgrad'as, Kampiškių donatorius, padovanojo 13 margų lauko būsimajai par., o kitas dvarininkas žada duoti tūkstantį rub. ir kunigą nekuri laiką išlaikyti.

Kampiškės prie Nemuno, vieta graži, į Rumšiškės du varstu kelio.

Kun. A.

„Šalt.“

Vilkaviškis (Suv. gub.). — Lapkričio 21 d. čionai buvo Lietuvių Krikščionių Ūkio Draugijos „Žagrės“ susirinkimas, kuriame dalyvavo vietinių ūkininkų būrelis. Buvo svastyta apie padidinnimą „Žagrės“ kapitalų, apie jos priežiūrą ir vietinę skyrių kontrolę. Priežiūrėjimui tvarkos „Žagrės“ skyriaus Vilkaviškyje išrinktas komitetas, susidedas iš trijų asmenų: kun. Astrausko, p. Kučinsko ir p. Kamarausko. Tasai komitetas nemažiau kaip kartą į savaitę kontroliuos kaip pinigiskus vietinio „Žagrės“ skyriaus, taip ir abelnus jo dalykus.

Per šį susirinkimą prisidėjo prie „Žagrės“ 8 nauji nariai.

V.

„Šalt.“

Prienai (Suv. gub.). — Prieniškiai tariasi įsitaisyti Prienuose keturių klesų progimnaziją. Būtų labai gera. Mokslo įstaigai atsitvėrus, imtų greičiau judintis nerangus ir apsileidęs paprieniokas.

J. S.

„Šalt.“

Kaunas. — Ketinama leisti po Naujų Metų du nauju lietušku laikraščiu. P-lė V. Saglinaitė gavo leidimą išleidinėti jukų ir pašaipos laikraštį „Garnį“, o p-lė Teresija Kobelinskaitė—mėnesinį laikraštį „Lietuvaite“, moterų reikalams skiriamą.

„Šalt.“

Nesuprato.

- Kiek prekiuos apgarsinimas mirties mano brolio?
- Pusė dolierio už colį.
- Hm... Aš neturiu tiek pinigų. Mano brolis buvo 6 pedų ir 2 coliu augščio.

IS LIETUVISKŲ DIRVŲ AMERIKOJE.

MONTREAL, CANADA.

Įdomu išgirsti apie mūsų jaunuomenę, ypač mokslus einančiąją. Tam tai tikslui pabrėžiau pirmiau žinutes iš Beatty ir Brooklyno seminarijų. Tečiau, kiek tai yra mokyklų, kuriose mūsų jaunuomenė daug skatlingesnė, kaip antai Detroite (darar Orchard Lake) lenkų seminarijoje ir kolegijoje, Valparaiso universitete. Tųjų mokyklų mokiniai gerai padarytų, pranešę "Drauge" ir apie pačias mokyklas, ir apie lietuvius mokinius.

Pasitaikė štai man proga pažinti sulpicijonų įstai-gas Montreal'yje.— Sulpicijonai-tai kunigų brolija (ne vienuolija) vardu šv. Sulpicijaus. Jų tikslas priversti jaunuomenę į dvasiškąją luomą. Garsiausioji jųjų seminarija Europoje, Paryžiuje, Amerikoje, Montreal'yje. Beto, Amerikoje dar turi seminarijas Baltimore, San Francisco, Brigtone. Montreal'y jie turi savo kolegiją, filosofijos skyrių ir seminariją. Kolegijos (Petite séminaire) mokslas — metai, tečiau pilnas kursas skaitosi 8 metai, nes reikalaujama 2 filosofijos kursu pereiti. Kolegijoje už mokslą, pragyvenimą ir maistą metams mokasi \$122, filosofijoje \$150. Mokinių kolegijoje paprastai būva apie 300, filosofijoje apie 100.

Seminarija (Grande Séminaire) skaitosi teologiškuoju fakultetu universiteto Lavall. Gabesnieji mokiniai eina sykį į savaitę į paminėtąją universitetą prelekcijų klausytų. Jie turi be paprastų lekcijų dar extra teologijos lekciją ir hebraiškosios kalbos. Teologijos esama penketvirtų metų. Šią seminariją dveji metai atgal baigė kun. A. Šaštakauskas, tik ant ketvirtųjų metų jis negrįžo. Mokasi į metus \$150. Mokiniai čia įvairių tautų ir vyskupijų. Daug ne tik Kanados, bet ir Suv. Valstijų vyskupijų vyskupai savo klierikus siunčia į Grande Séminaire de Ville Marie (taip vadinosi iš-pat pradžių Montreal, sutrumpintas ir Mont-Royal.) Profesoriai visi čia prancūzai, mokiniai-gi, aplamai imant, pusiau prancūzai, per pus angliškai šnekantieji. Mokinių skaičius kas metas—beveik 300 siekia. Tai didžiausioji Amerikos seminarija. Kas metas ją baigia 70 ir daugiau kunigų, kurių vienį tampa misijonoriais, kiti į vienuolynus įstoja arba šiaip į vyskupijas eina dirbtų. Išguldomoji kalba lotiniška, šiaip name prancūziškoji kalba ne ką didesnes teises turi už angliškąją, tai-gi lengva abidvi tiedvi kalbi išmokti. Ketvirtame kurse yra vienas lietuvis: dijakonas J. Jakaitis. Slaviškųjų tautų: 3 lenkai, 3 rusinai ir 2 slavoku. Be to dar 3 lenkai randasi filosofijos skyriuje. Yra čionai taip-gi vienas Syras, du pranciškonu, trys bazilijonai. Dijakonas J. Jakaitis yra Springfield'o, Mass. vyskupijos nariu. Bus šventintas kunigu gruodžio 18 d.

— Ne toli nuo Montreal randasi šv. Kryžiaus Tėvų šv. Laurento'o kolegija, miestelije St. Laurent. Mokslu metų 5 (filosofijos nėra). Mokasi \$165 metams su užlaidymu. Lietuvių yra du: P. Vernauskis ir K. Bajorinas.

— Niagara Falls prie seminarijos kolegijoje yra du lietuviai, — vieno pavardė Baltutis. — Patėmitina, kad

šitų kolegijų mokiniai (kai kurie) lankėsi Valparaiso universitete. Pasak jų, įstojant iš kolegijos į Valparaiso universitetą, patenki metais augščiau, tai-gi matyti, mokslas tam universitete neperaugštai stovi. Labiausia-gi jiems Valparaiso universitetas nepatinka, kad tų mokinių esą labai išvirke.

— Montreal'yje taipos-gi yra Jezuitų kolegija. Mokinių šįmet 400 su viršum. Už mokslą ir pansijoną (kambary, valgi, šilumą ir šviesą) \$150 metams. Muzikos lekcijos atskirium mokasi.

— Worcester'yje, Mass. Jezuitų šv. Kryžiaus kolegijoje mokinių luva apie puspenkto šimto. Ten yra brolis-Jezuitas Aleksūnas. Taipos-gi vienas mokinytis lietuvis bene esąs. Mokestis čia užlaidymui \$267. Čia klasikas du kursu ir filosofijos du kursu. Bet kaip nėra baigęs "high school", tai dar 3 kursus prirėngemuosiuos turi pereiti.

Reporteris.

AMSTERDAM, N. Y.

Gruodžio 5 d. du švogerių eidami gatve susirokavo už kaž-ką tarp savęs ir pradėjo muštis, koliodami viens kitą nešvariais žodžiais ir badydamiesi spygomis. Atsitiko tas viduryj dienos ir daug pračivių apstojo peštukus, plodami rankoms ir tyčiodamiesi iš jųjų.

Menkos tai vertės atsitikimas ir nevertas būtų nei paminėjimo, kad tiedu vyruku nebūtų lietuviai, kurie tokiu savo pasielgimū tik žemina lietuvių vardą svetimtaučių akyse ir suteikia jiems labai prastą nuomonę apie lietuvius.

Tą matęs.

CHERRY, ILL.

Visuomenė paaukavo desėtkus tukstančių nelaimin-giems našlaičiams ir našlėmis, žuvusių kalnakasių, bet kaip praneša laikraščiai tie nelaimingi kenčia badą ir šaltį iš priežasties netikumo, ar blogo noro komiteto, kurio globoj yra pinigai. Laikraščiuose nesimato atskaitų kaip tapo suvartoti tie pinigai. Turbut apie tai dasižinosime veliau.

Tuontarpu matome tik vieną, butent, kasyklų valdžia, turėjusi milžinišką pelną iš tų teip paniekintų "svetimtaučių" nieko nepaisė į gyvastį ir sveikatą darbininkų, ką draudžia Amerikos įstatymai, bent teorijoje. Tie įstatymai dabar veikia ir neužilgo dažiinosime ką atras kaltų ir ką nubaus.

X.

WILKES-BARRE, PA.

Gruodžio 12 d. š. m. buvo prakalbos parengtos D. L. K. Vytauto Politiško Kliubo. Kalbėjo atvažiavusieji iš kitur pp. Živatkauckas, Jurgelionis ir vietinis žinomas advokatas J. Lopatto. Kalbėtojai aiškino politiškus reikalus Amerikos Lietuvių, ragino šviestis, lavjitis, dalyvauti Amerikos politikoj, stengtis tapti piliečiais Suv. Valst. Buvo kalbama apie privilegijas, kurias įgauna tapęs piliečiu ar tai darbo jėškant, ar tai kitokiuose reikaluose.

Prakalbas reikia skaityti nusisėkusionis.

MINERSVILLE, PA.

25 dieną lapkričio atsibuvo pas mus pašventinimas naujos lietuviškos šv. Pranciškaus bažnyčios. Iš vakaro jau pradėjo snigti ir šalti, naktį pakilo vetra su šalčiu, bet nežiurint į tą kliuti, žmonių susirinko gana daug. Iš New Philadelphijos ir Cumboles pribuvo visos draugystės 8-niais specialiais karais. Draugystės sutiko vietinis klebonas drauge su delegatais vietinių draugysčių ir muzika. Parodos prāsėdėjo nuo stritkarių stoties ir ėjo per miestą vedama raitų vietinių delegatų su 2 muzikom. Ties senąja bažnyčia svečių draugystės susivienijo su vietiniais draugystėmis ir visi gražioje tvarkoje ėjo prie naujosios bažnyčios. Apie 11 val. iš klebonijos išėjo Pralotas Heinen'as, Agyvyskupo delegatas, atlikti ceremoniją drauge su 14 kunigų pribuvusių iš aplinkinių parapijų ant tos iškilmės. Sumą laike Pralotas Heinen'as, po kuriai gražiai prakalbėjo girdamas Lietuvius už rūpesti ir aukas dėl bažnyčios statimo, bet drauge ragino neužmiršti ir mokslainių, kurių pas Lietuvius didžiausia stoka. Po celebrausui prakalbėjo kun. S. Kučas, nurodėdams kuom yra dėl mūsų bažnyčia. Po visam da visos draugystės iškilmingai perėjo per miesta su muzikom.

Vietinis.

Iš Amerikos.

Prezidento Raštas Kongresui.

Atsitarant kongresui, Suvienytųjų Valstijų prezidentas visados pasiūnčia senatui ir atstovų butui ypatingą raštą, kuriame išdėsto viešpatijos stovį, jos santikius su kitomis šalimis, taip-pat išrodinėja jos reikalus, kuriuos kongresas privalėtų aprupinti.

Atsitarus šiųmečiui (61-mjam kongresui, gruodžio 6 d., prezidentas Taft pranešė savo rašte — tarp kitko—sekančius dalykus:

Ginčas tarp Suv. Valstijų ir Kanados už teises žuvauti šiaurės Atlantike tapo atiduotas gulutinai nuspręsti Haagos taikos tribunolui.

Suv. Valstijos turinėtos imti žymų dalyvumą busančioje visapaasulinėje parodoje 1910 m. Brusselėje (Belgijoje).

Amerikos komisija atlinkė Liberiją ir rado, kad Suv. Valst. pagalbe reikalinga šitai prispaustai šalelei.

Suv. Valst. neprivalo praleisti progą parodyti pasauliui, kad jos turi savus reikalus Spitzbergenos angliakasyklose, taip-pat Turkijoje ir Persijoje.

Ketvirtasai pan-amerikiškas kongresas atsiliks Buenos Ayres'e (Argentinoje) 1910 m. Tais metais toje pačioje vietoje atsiliks ukio paroda. Suv. Valst. privalo parodyti savo galybę kongrese ir parodoje.

Užsieniu reikalų ministeris Knox gerai padaręs, pertraukdamas visus ryšius su Nicaraguos prezidentu Zelaya ir pasiūsdamas kariškus laivus į Nicaraguos vandenis.

Kynai pristoję prie "atvirųjų durų" politikos. Suv. Valstijos gyvenančios gražumu su Japonija.

Užsienio reikalų ministerijoje reikią padaryti atmai-

nas: į atsakomybės vietas (ambasadorius ir tt.) reikią skirti ne politiškai užsitarnavusius žmones, bet suprantančius savo reikalą asmenis.

Reikią padaryti nemažas atmainas armijoje ir laivynė.

Reikią sušvelninti uždraudimų (injunction) galybę ginčiuose tarp darbo ir kapitolo.

Laikraščiai privalo mokėti daugiau krasai už siuntinėjimą savo laidinių (dabar metinis nuostolis iš siuntinėjimo laikraščių išeina 63 mil. dol.).

Taupiamosios kasos prie krasos butų labai reikalingos.

Reikią panaikinti "baltąją vergiją" (vyliojimą nekaltų merginų į pasileidimo namus).

Alaska turinti gauti teritorijos teises.

Reikią įsteigti didelį pirklybinį laivyną. Valdžia privalanti šelpti privatinas kompanijas šitame reikale.

"Baltoji Vergija" Suv. Valstijose.

Imigracijos komisija padavė kongresui pasekmes savo tyrinėjimo apie atvežamas į Ameriką iš svetur moteris ir merginas nepadoriems siekiams. Komisija tvirtina, kad paleistuvystė labai platinasi Amerikoje ir kad kongresas privalo ypatingais įstatymais sumažinti piktą.

Tyrinėta New Yorke, Chicagoje, San Franciscoje, Seattle, Denver'yje, Buffalo'je Bostone ir New Orleans.

Susekti sekantieji daiktai:

Daugiausiai paleistuvių atvažiuoja per New Yorką, nors daugelis randa sau kelią į Suv. Valstijas per Kanadą. Nekaltų merginų ir moterių (suvyliotų arba apgautų) atvažiuoja mažiau, nekaip tikrų paleistuvių. Daugiausiai atsidangina iš Prancuzijos ir tos tai yra didžiausios ištvirkelės; jos platina žemiausius paleidimo budus ir pikčiausias ligas.

Paleistuvės įsigauna į Ameriką, apsimesdamos pačiomis (paleistuvių pristatytojų), seserimis, giminetėmis, tarnaitėmis ir tt. Kada jos tampa įleistos į Amerika, apsiėjimas su jomis esąs bauriausias ir nuožiausias.

Tą pirklybę gyvomis prekėmis varo daugiausiai prancuzai ir žydai. Kiekviena auka kainuoja nuo 300 iki 1000 dol.

Komisija pataria paleistuvingų namų savininkus suminti ir išvežti juos ten, iš kur jie yra atkeliavę.

Nesutikimai su Nicaragua.

Suv. Valstijos turi savo rankose Nicaraguą. Vis daugiau laivų siunčiama iš abiejų pusių. Washington'o kongrese net tapo padarytas įnešimas, kad reikią suimti prezidenta Zelayą ir teisti jį kaip kokį paprastą prāsikaltėlį.

Tuo tarpu Mexico rugoją, kad ministras Knox nesiklausė jos Nicaraguos reikaluose, o kitos respublikos žiuri šnariai į Suv. Valstijų pasielgimą.

Dideli straikai.

Amerikos šiauravakariuose dideli straikai. Geležinkelių, einančių iš St. Paul į Seattle sukiotojai (switch-

men) pareikalavo didesnio užmokesčio už savo darbą ir šiokių tokių atmainų darbe. Bet kompanijos tą reikalavimą atmetė, sakydamos, kad tai būtų pakėlimas algų nuo 40 iki 45 nuošimčiui. Tuomet sukliotajai pametė darbą — ir visi traukiniai nustojo vaikščioję tarp St. Paul ir Seattle. Malunai, skerdyklos, kasyklos ir tt. buvo priverstos uždaryti savo duris, o mažesnieji miesteliai nebegalėjo gauti maistą. Sutaikyti kovojančias puses dar nebusisekė.

Washingtono tapo net įnešta rezolucija, kad geležinkeliai, kurie nenori susitaikyti su savo darbininkais, privalėtų būti apskelbtai nusibankrutijusiai.

Bridgeporte, Ohio, tapo apskelbtas kariškasis stovis. Tenai 2000 straikininkų "Aetna-Standard" plieno liejyklose buvo pakėlę riaušes. Dabar tenai, gubernatoriui liepus, daboja tvarkos pulkas pėstininkų, skvadronas kavalerijos, 150 šerifo padėjėjų ir burys policistų.

Visokios žinios.

Numirė Indijonų vadas.

Iš Washington, D. C., parėjo žinia, kad Pine Ridge'je pasimirė Indijonų vadas "Red Cloud" (raudonas debesys) 86 m. senumo. Red Cloud kitados buvo labai dideliu priešu baltųjų, nes vadovaudamas tautėlei Sioux vedė kruvinas kares su baltaisiais ir nekartą juos apgalėdavo. Jis tai 1866 m. išmušė visą burį kareivių po vadovystę kapitono Fettermano, susidedanti iš 100 kareivių, beto žudė baltuosius kur tik jam pasisekdavo. Nuo 1880 m. liovėsi savo kruvino darbo, susitaikė su valdžia, pasiduodamas po jos globa su visa savo tautėle ir nuo to laiko jau gyveno sątaikoj su baltaisiais.

Andree, žuvęs iš bado.

I Winnipeg, Man. Kanada pribuvo iš kelionės į šiaurį viskupas Pashal drąsus keliauninkas ir misijonierius, kursai pasakoja, kad surado pėdsakį André'jo kelionės prie šiaurinio poliaus, kursai keletas metų atgal iš Norvegijos leidosi prie poliaus orlaivių ir dingo. Viskupas pasakoja, kad sutikęs kelis eskimosus, kurie jam pasakojo, kad iš debesų "baltam name" (turbut orlaivį) nukrito du balti žmonės, kurie numirė iš bado. Eskimosai net parodė viskupui gelumbės kšnius ir virves nuo orlaivio.

Kiek Amerikonai išleidžia ant reklamų.

Amerikonas statistikas H. Wisby apskaito išlaidas ant reklamų Amerikoje iki 500 milijonų dolerių, tai-gi veik tiek kiek išleidžia Europoje ant kariūmėnės reikalų: Vokietija, Rusija, Prancuzija, Austrija ir Ispanija. Anot Calkinso ir Holdeno apskaitliavimo išlaidos ant reklamų 1905 metuose užaugo iki 600 milijonų dolerių. Išsitobulinimas reklamos kyla su pirklystos išsitobulinimu. Pavyzdin, muilo dirbtuvė "Sapolio" jau per 30 metų garsina savo išdirbinis, išpradžių tam tikslui pašvėsdama tik 30 tukstančius dolerių, šiandien-gi kasdieną išleidžia po tukstantį dolerių. Dideli New Yorko pirklystos namai iš-

leidžia tik ant vieny apgarsinimų laikraščiuose suvirė 4 milijonus dolerių. Chicagos pirklyai ir pramonininkai išleidžia krasa reklamas katalogų pavidale Firma Sears Roebuk & Co., Chicagoy išsiuntinėja po visą pasaulį katalogus 4 svarų sunkumo ir turinčius 12 tukstančių puslapių. Išleidimas to katalogo prekioja 64 tukstančius dolerių.

Sąvaitraštis "Ladies Home Journal" Philadelphijoje, spausdinamas milijoną exempliorių, ima už apgarsinimo eilutę 6 dol.

Nepigesnis mėnesraštis "Comfort" paskirtas tik darbininkų kliasai. Jisai spaudina milijoną 220 tukstančių exempliorių ir iš tos priežasties liepia užmokėti už eilutę 5 dol. Gruodžio mėn. numeris mėnesraščio "McClures Magazine" 1904 m. turėjo 171 lapą agarsinimų už kuriuos išleistojai gavo 67,500 dol., "Munsey Magazine" už apgarsinimus kas mėnesis paima po 75 tukstančius dol. Apskaitliuoja, kad 10 žymiausių amerikoniškų mėnesraščių per mėnesį uždriba už apgarsinimus 350 tukstančius dol.

Nemažiau yra prasiplatinęs apgarsinimo budas ant namų sienų, tvorų, — kas teipo-gi prekioja milžiniškus pinigus. Tas priguli nuo tolumo ir vietos.

Reklama yra galybe ir jos mitrus išnaudojimas šimteriopai apsimoka. Didelės firmos New Yorke, Chicagoy ir Philadelphijoje apgarsinimų parašytojai moka į metus 12 tukstančių dol. algos; tokias pat algas ima tie, ką moka gražiai sustatyti parodą krautuvių languose.

Amerikonų reklamos pasiekia tolimiausius pasaulio užkampius, suradamos pirklystei naują kelią.

2 milijonai dol. 200.000 pavargėliams.

Neperseniai numiręs turtuolis Amherst H. Wilder, visą savo turtą (2,200,000 dol.) užrašė pavargėliams miesto St. Paul, Minn. Velionio gyminės norėjo panaikyti testamentą, pasisamdę net 28 gabiausius advokatus ir byla perėjo per visas teismo instancijas ir net atsidurė augščiausiam Sv. Valstijų teisme. Teismas pripažino testamentą geru, tai-gi ir velionio milijonai bus paversti beturčių reikalams to miesto, o gyminės nieko negaus.

Tik kad tie pinigai ištikrųjų pasiektų tuos kam jie yra skiriami....

CHICAGO, ILL.

PADEJIMAS KAMPINIO AKMENS SV. KAZIMIERO SESERŲ VIENUOLYNUI iš priežasties blogo oro, lietaus ir pusnio, paskirtoje dienoje, 5-tą dieną Gruodžio, negalėjo įvykti. Iškilme tapo atidėta iki pašventinimui Vienuolyno vasaros laikui, o kampinis akmuo, Jo Mal. Arcivyskupui deleguojant, tapo padėtas kunigo A. Staniukyno, 6-tą d. Gruodžio, antrą valandą popiet, privatiškai, asistuojant kunigams: Kraučiuui, Skripkai, Serafinui, Ežerskiui ir čekų kun. Bobaliui.

K. A. S.

POLITIŠKA PERŽVALGA.

VOKIETIJA.

Lapkr. 30 d. tapo atidaryta viešpatijos taryba (Reichtag). Kalba nuo sosto skaitė kaizeris Vilius akyvaizdoje atstovų, ministerių ir kitų augštai pastatytojų valdininkų. Savo kalboje kaizeris išreiškė norą, kad būtų įvesta nauja sistema apsaugojimo darbininkų nuo vargo ligose ir kitokiose nelaimėse. Kalboje taip pat tapo pažymėta, kad trilypė sutartis (Vokietija, Austrija ir Italija) tebegyvuojanti ir tebeužlaikanti romybę Europoje.

Atidarus tarybą, Reichtago pirmininkų tapo išrinktas grafas Udo von Stolberg-Weringerode, bet buvusis pirmininko padėjėjas d-ras Paarche (nacionalistas-liberalas) atsisakė tarnauti Reichtago vyriausybėje — ir jo vieton tapo išrinktas b-ras Spahn (iš centro). Visos kitos partijos atsisakė statyti savo kandidatus į valdybą. Iš to spėjama, kad Vokietijos partijos yra susitarusios užmegti visą atsakomybę už naujus įstatymus ant konservatistų ir centro.

PERSIJA.

Paduodame trumpai naujausius atsitikimus Persijoje.

Parliamentas tapo atidarytas 15 d. lapkričio su didele iškilme. Garbės sargai — bachtiarai ir kazokai — palydėjo šachą į parlamentą. Šachas važiavo karietoje, vežamojoje aštuoniais baltais arkliais. Jo sosto užpakalyje atsistojo kunigai (mulos), po tiesiajai diplomatai (pasiuntiniai iš kitų viešpatijų), po kairei kabinetas (ministeriai). Sipahdaras perskaitė šacho kalbą, kurioje pasakyta, kad Persija sugyvena gražiai su kitomis valstijomis. Vienas tik daiktas esąs nesmagus — butent, kad Persijoje esama svetimų kareivių, bet reikia tikėtis, kad jie veikia išeisią ten, iš kur yra atėję. Tie svetimi kareiviai — tai maskoliai, kurie, pradėjęs bachtiarams eiti iš pietų ant sostinės, atplaukė Kaspijos marėmis į Reštą ir išten atėjo iki Kasviniui, bet toliau nėjo. Nuo numetimo senojo šacho nuo sosto, vadai abiejų revoliucijos spėkų, Sipahdar ir Sidar Assad, pasiliko Persijos valdytojais ir užlaikė tvarką taip pavyzdžingai, kad maskoliai nebutų galėję išsiteisinti, jei būtų eję ant sostinės. Tiesa, daug kareivių tapo atšaukta namole iš Kasvino ir Tabrizo, bet kilę neseniai sumišimai ant Kaspijos krašto į rytus nuo Tabrizo darė maskoliams progą vėl įsikišti į Persijos reikalus. Šachsevanai ir karadagiai (tokios tautos) buvo užpuolę ant miesto Ardeblio, paėmė jį, užmušė daug žmonių ir apsiplėšė pusę miesto. Tabrizo apgynėjas Satar Chanas buvo priverstas pasitraukti su savo kareiviais šalyn. Tuomet vietiniams tautininkams (patrijotai) prisiėjo ieškoti prieglaudos Rusijos vice-konsulate. Maištininkai buvo iškėlę numestoję nuo sosto šacho, Mahomedo Ali'o, vėliavą, bet menamą, kad tai maskoliai pakurstę prie maišto, idant galėtų užlaikyti savo kareivius Persijoje ilgiau ir paimti savo globon kitą miestą. Maskoliai atsiuntė tukstantį kareivių vandenį iš Baku į Arde-

bilį, bet nepajudino nei vieno kareivio iš artesnių miestų: Kasvino ir Tabrizo. Tuo tarpu Persijos valdžia bandė nusiųsti kareivius į Ardebilį ir atimti jį nuo maištininkų, bet pinigų pritruko. Meginta užtraukti paskolą ant šacho brangių akmenų, bet niekas nenorėjo skolinti. Taip viskas ir nuėjo.

RUSIJA.

Praneša iš Peterburgo, kad carienė gavus proto sumišimą iš baimės. Mat neperstojamos Rusijoje užmušėjstės valdininkų, pasikėsinimai ant paties caro givybės taip jos nervus suarzinę, kad ji yra apimta tolydinės baimės, kad kas nenužudytų jai brangių ypatų.

Taip.... Bet ką kenčia nelaimingos motinos, nustoję savo sūnų ir pačios vyrų, žuvusių ar tai karei su Japonais, ar ant kartuvių. Visoj Rusijoje didesnė pusė gyventojų yra nelaimingi ir kenčia baimę, nes sauvalci policijos nėra rybų ir visai nekaltas žmogus, gali būti rytoj uždarytas kalėjiman, dar-gi pakartas. Valdžia nenori suteikti žmonėms pilietišką laisvę ir kasdienu brenda gilyn į purvyną.

Ve, ir dabar nesiliauja ganubijus Suomiją (Finlandiją) stačiai pasakius erzina ir nori iššaukti joje maištą. Generolas Borotkin užvaduojuojantis karės sekretorių rusiskai-suomiškos komisijos, pareikalavo, kad Suomija užmokėtų dalį išlaidų už karę su Japonais. Toji karė lėšiuo vieną milijardą ir 500 milijonų dolerių ir Suomijai paliepta užmokėti 50 milijonų dolerių. Tas naujas paliepiamas iššaukė Suomijos gyventojuose didelį pasipiktinimą ir rasi ištikrųjų Rusijos valdžia gali atsiekti savo tikslą, t. y. sukelti maištą Suomijoje, apgalėti juos ir atimti nuo jų visas laisves, kuriomis iki šiam laikui naudojosi tos mažos šalies gyventojai.

Panašiai elgiasi valdžia ir pas save. Nematyti jokios tvarkos valdyme; augštesnieji valdininkai vagia žmonių sudėtus pinigus, į juos nusižiūrėję vagia ir mažesnieji, pertat ir vagiams Rusijoje gerai, nes su policija vieną ranką laiko.

Čenstakavos šventvagius dar iki šiam laikui negali suimti. Visi suimti nužveigti toj vagystoj užvėdė policiją ant tikrų pėdsakų, bet policijos parsidavimas kenkia sugauti vagišius. Iš to kyla didelis pasipiktinimas tarp tikinčios visuomenės.

Berlino laikraščiai praneša, kad į vakarinę Lenkijos dalį valdžia traukia kariūmenę ir stengiasi geriau apsaugot apleistą savo rubežiaus apginimą. Eina gandas, būk visos tvirtovės apart Lietuviškos Brastos bus panaikintos, o jų vieton pastatytos naujos labiau atsakančios šių dienų pažangai.

VARGONININKAS.

Išsilavinęs muzikoje ir vedime choro, galiu puikiai griežti ant vargonų ir prie gerų aplinkybių, galiu uždėti orkestrą, paieškau vietos prie lietuviškos bažnyčios. Dėl artimesnių žinių meldžiu kreipties prie Red. "Draugo."

DRAUGAS

KATALIKISKAS LAIKRAŠTIS
PASVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centu. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Market Str. Wilkes-Barre, Pa.

Raštus ir korespondencijas reikia siųsti pas:

REV. A. KAUPAS,
64 Church Street, Pittston, Pa.

Su visais reikalais reikia kreipties šitokiu antrašu:

"D R A U G A S"
JOHN S. LOPATTO, Manager,
314 East Market Street, Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGAS"

(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

P A S A R G A.

Nuo 1 d. gruodžio "Draugas" perėjo į žinomo advokato, Jono S. Lopatto, priežiūrą. "Draugo" redakcija ir pakreipa pasilieka ta pati.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Klausia mūsų, kaip stovi "Draugas" darbininkų klausime. Mat pasirodė keletą sykių, kad neiname už socialistus, bet ir nepalaikome kapitalistų pusės.

Skaitome tat reiklingu daiktu išaiškinti savo poziciją darbininkų, klausime.

Jeigu eina apie vardą, apie "izmą," tai mūsų sympatijos linksta prie tos grupės visuomenės veikėjų, kurie vadina save "normalistais." Norėtumėme, kad darbininkų uždariai, darbo sąlygos, gyvenimo budas ir tt. būtų sunormuoti sulyg augščiausiojo pasiekto laipsnio. Neskiame užmokesčio už darbą išaugšto, nesakome, kad toks ir toks darbininkas privalo gauti tiek ir tiek pinigų už savo darbą, — tvirtiname tik tai, kad jeigu vienas darbininkas gauna gerą užmokesį už darbą, tai kitas darbinin-

kas, kursai dirba tą patį darbą, privalo gauti tokią pat užmokesį. Jeigu, pav., amerikiečiai gauna 3 dol. už dienos darbą, tai teisybė reikalauja, kad ir ateivis lietuvis gautų tiek pat už tokį pat darbą, — neikiok nemažiau.

Taip privalo būti visuose kituose dalykuose: jeigu kur darbininkai iškovojo aštuonias valandas dienos darbo, tai tosios kovos vaisiai turi persilieti ant visų darbininkų; jeigu kur atsirado švari, šviesi, sveika dirbtuvė, — tai tokiomis privalo būti visos kitos dirbtuvės, ir tt. ir tt. Tai mūsų mokslas, kursai taps aiškesniu, palyginus jį su kitokiais mokslais.

Pirm visko, reikia įsitęmyti, jog norime darbininkų darbo ir gyvenimo sąlygas sunormuoti — vadinasi, norime įvesti vienodumą darbininkų uždaruose, darbo ir gyvenimo sąlygose, ir t. t. Tokį vienodumą norėtumėme įvesti ne pagal žemiausiąjį, bet pagal augščiausiąjį laipsnį. Mēs nenorime, kad būtų taip, kaip dabar yra — norime, kad darbininkas gautų ne tiek, už kiek jis apsiima dirbti, bet tiek, kiek jisai gali gauti. Tarp tų dviejų žodžių "apsiima" ir "gali gauti" yra didelis atskyris. Žmogus gali apsiimti dirbti bent kur, bent kokiose aplinkybėse ir už bent kokį uždarbį — kuomet jisai galėtų neapsiimti dirbti be geresnių sąlygų. Čia tai guli viso klausimo branduolys. Dabar darbininkas apsiima dirbti už mažesnę mokesį ir prastesnę sąlygose, nes yra priverstas vieną ar kitą aplinkybių taip padaryti; bet būtų geistinga taip sutvarkyti savytarpinius santykius tarp darbininkų i darbduvių, kad šie pastarieji būtų priversti mokėti už darbą daugiau, nekaip dabar moka. Trumpai imant, Ricardo uždarbių įstatymas būtų teisingas, norėtumėme jį gyveniman įvykdyti taip, kad uždariai būtų normuojami ne sulyg žemiausiai, bet sulyg augščiausiai apmokamųjų darbininkų.

Bet kaip tatau įvykinti?

Per kovą? — Rodosi, ligišiolei daugelyje kraštų taip ir daroma. Darbininkai organizuojasi į sąjungas, derasi už užmokesčius, straikuoja — ir neretai laimėja augštesnius uždarius, trumpesnes darbo valandas, geresnes darbo sąlygas. Bet tokia kova yra surišta su dideliais nuostoliais, su nekaltų pašalinių žmonių nuoskauda, su nereikalingu susierzinimu, įnirtimu ir nustojimu lygsvaros savytarpiniuose santykiuose žmonių su žmonėmis. Kovos biauros pusės verčia mus paieškoti kitokio įrankio pakėlimui darbininkų luomos.

Socijalistai siulija panaikinti darbadavius ir, padarius visus žmones darbininkais, mano busią galima darbo vaisius padalyti lygiai tarp visų žmonių: tokiu būdu atsirasių savaimi vienuodumas žmonių darbuose ir uždaruose arba, geriau sakant uždariai išnyksią, jų vietą paimsiąs lygus dalinimos visų darbo vaisiais.

Su socialistų mokslu daugelyje dalykų negalima sutikti. Jų vertybės ir pridėjamosios vertybės teorija yra klaidinga.

Mūsų nuomone, darbo, daikto, žmogaus, įstaigos ir tt. vertybė privalo būti apibranginama (kaip ištiesų ir yra apibranginama) visuomeniškai, t. y. visų arba bent didesnės žmonių dalies. Mums rodosi, kad normaliniuose laikuose žmonės, pažįstantieji reikalą ir turintieji svei-

ką protą, gali apspręsti darbo vertybę — gali pasakyti mažiau—daugiau teisingai, kad štai šitas darbininkas uždirba gerai, bet šitai mokama per daug, o anam per mažai. Norma, žmonių akyse, yra vidurinis ("geras") uždarbis. Tokio tai uždario normalistai ir ieško darbininkams.

Antra, mums rodo, kad kapitolas visai nėra plėšimo, išnaudojimo vaisium. Jisai greičiau gali būti taupymo vaisium. Kapitolo vardu vadiname lobį, apverčiamą daugiau lobių gaminimui. Musų akyse kapitolas yra žmogaus darbo vaisius, sumandojamas visokių daiktų išdirbinėjimui. Įdėti į pramoniją pinigai, mašinos, įrankiai ir kitokie daiktai, kurie gimdo turtus — tai kapitolas.

Štai turi būti žinotina, kad mums nerupi, keno rankose kapitolas randasi — dėl musų, jisai gali būti vieno žmogaus, žmonių kruvos (korporacijos, kompanijos) arba visuomenės rankose — mes atkreipiame tik atidą į tat, kad kapitolas yra būtinais reikalingas ir kad visuomenei privalo rūpėti, idant jisai būtų priderančiai vartojamas.

Kaip yra būtinais reikalingas žmogui priderančiai suvartojamas kapitolas, taip būtinais reikalingi yra ir priderančiai apmokami darbininkai — tie veikėjai, ką duoda kapitolui gyvybę ir gamina su jo pagalba turtus.

Pripažinę reikalingumą žmonijai kapitolui ir darbininko, turime pripažinti reikalingumą susitaikymo tarp tų dviejų galybių. Vienas be kito negali apsieiti, o visuomenės reikalu yra, kad abudu sugyventų sutikime ir darbuotųsi išvien. Kaip juodu sugyvena tarp savęs, nėra tai jų naminis reikalas, į kurį niekas neprivalėtų kištis. Ne, yra tai visų reikalas, nes atsiliepia ant visuomenės, — ir visuomenė turi teisę į jį įsikišti ir pareikalauti susitaikymo iš abiejų pusių.

Dabar jau skaitytojas gali suprasti musų poziciją darbininkų klausime.

Aišku, kad ne neapkenčiame nei kapitolui, nei darbo. Guodojame abudu. Nenorime, kad juodu kovotų viens prieš kitą. Laikome neišmintingais straikus ir lokautus, juodąją surašą (black list) ir boikotą. Valdžia, tam tyčia susidaręsios draugijos (pav. National Civic League), spauda, bažnyčia ir kiti įtekmingi visuomenės veiksniai, musų nuomone, privalo neprileisti prie straikų ir lokautų. Australijoje ir Naujoje Zelandijoje straikai yra užginti — tenai viešpatuoja priverstinasis trečiųjų teismas, taikantis darbininkus su darbo davėjais. Sako, kad tokios tvarkos rezultatai labai puikus. Dėlko neįvesti tokią tvarką visur?

Žinomas John Mitchell, kursai gauna 5000 dol. metinės algos už taikinimą darbininkų su darbo davėjais, nėra pasidavęs kapitalistams, kaip skelbia socialistai. Jisai atlieka labai naudingą darbą ir darbininkams, ir visuomenei ir visam kraštui.

Išmintinga filantropija — ne toji, ką užlopo laikinai plyšį, pagelbsti trumpam laikui skurdai, bet toji, kuri pakelia medžiagiškai ir doriškai vargnolį — tokia filantropija atranda visišką iš musų pusės pritarimą.

Mes reikalaujame, kad vyresnybė prižiūrėtų gerai

kasyklas ir dirbtuves — kad jose dirbti būtų sveika, šviesu ir saugu.

Norėtumime, kad darbininkų gyvenimai būtų švarūs, šalti, sveiki ir šviesi.

Musų noru yra, kad moterių ir vaikų priiminėjimas į dirbtuves būtų taip suvaržytas, kad dirbtuvių darbas nekenktų moterių ir vaikų sveikatai ir dorai.

Reikalautumėme taip pat, kad darbininkai turėtų atsilsio dienas (šventadienius), kad tose dienose gautų sveikus ir dorus pasilinksminimus (parkai, koncertai, prakalbos ir tt.)

Tokie tai musų troškimai ir reikalavimai darbininkų klausime. Tikime, kad jie anksčiau arba vėliau taps įvykinti gyveniman. Bet vis-gi nauji santikiai neturės gyvybės, jei nebus apšildyti evangelijos dvasia. Todėl geidžiame, kad žmonės, betvarkydami savytarpinius santykius, persiiminėtų gražiu mokslu to, kursai pasak: "Darykite kitiems taip, kaip patis norite, kad kiti jums darytų."

Atvyko Amerikon naujas Lietuvos Social-Demokratų Centro Komiteto įgaliotinis, Antanas Baranauskas. Tokių įgaliotinių perleidome keletą: Žagarą, Grigaitį ir k. Dabar turime Baranauską. Regimai, Amerikos doleriai arba labai patiko Lietuvos marksistams arba dar neišsisekė pas lietuvius betiksliams kurstymams.

BROLIUI JURGIUI.

(Prie paveikslu suaugusių medžių.)

Žmogiuk!

Jei dėmė užmigę
Aukščiausį atminę,
Pradėtų daboti
Teisybės takus, —
Nebreiktų vargšnoti
Ir atvirs dangus!...

Širdžiuk!

Kad tuodu šakočiu
Užtiktų galvočių
Jų meilės, vienybės
Išskelbti vaisius, —
Vadyriai tėvynės
Pasektų bočius!

Broliuok!

Lietuvos gudruoliai
Be Dievo, varguoliai!
Te protą išskliestų
Jie mokslo srity,
Tai Dievą atsiektų,
Ramu būt širdy!...

Patmala

Montreal, Canada,
2—XI—09.

AMSTERDAM, N. Y.

(Ispudis iš tautiškai-lietuviškojo vakaro, atsilikusio lapkričio 7 d. 1909 m.)

Parasė Praeivis.

Baltrus. Petrai, bičiuli! ar buvai pereitą nedėdienį vakare šv. Kazimiero lietuvių parapijos Amsterdame svetainėje?

Petras. Na, tai dabar keistas klausimas: ar buvai? Kad nebučiau buvęs tame vakare, kursai tapo pagarsintas bažnyčioje ir kitokiais budais, turečiau gėda iki mirsiant.

Baltrus. Nelaimė! aš negalėjau jame būti, bet girdžiu tai nuo vieno tai nuo kito, kad tas vakarėlis atsiliko kuopuikiausiai ir kad visi, jame dalyvavusieji, liko užganėdinti viskuo, ką tenai matė ir girdėjo.

Petruk, susimildamas, apsakyk man viską, kas tenai buvo, nuo pat pradžių iki pabaigai.

Petras. Gerai, brolau, išpasakosiu tau viską pagal įspudį, kokį tas vakaras padarė į mane, ir tai kuoteisingiausiai. Tik klausykies atsidėjęs.

Praeito nedėdienio vakaras, kaip rodo programos, buvo parengtas paminėjimui 40-mečių sukaktuvių lietuvių emigracijos į Ameriką, o pelnas iš to vakaro išaugsto buvo paskirtas brangios tėvynės Lietuvos švietimo reikalams, daugiausiai leidimui vadovėlių, reikalingų lietuvių mokykloms, kaip Lietuvoje, taip ir čia, Amerikoje.

Lygiai 7 valandą vakare, kaip žinai, 7 d. lapkričio, kuomet lietuvių parapijos svetainė Amsterdame tapo prigrusta ne tik vietiniais, bet ir aplinkiniais lietuviais — iš Schenectady, Hagaman, Fort Plain ir iš kitur — tuomet vietinis klebonas, visų mylimas ir gerbiamas klebonas, kun. J. Žydanavičius, trumpa, bet labai gražia įžengiamąja prakalba atidarė minėtąjį — sakysiu dvasiškai tautišką vakarą, paragindamas jau trais žodžiais svečius prie atidos ir gražaus, kaip pridera lietuviams, užsilaikymo visą vakarą.

Galop jisai mandagiai pakvietė savo svečių, gerb. kun. M. Pėžą, kad apsiimtų vadovauti vakarui ir pridaboti tvarką visame kame sulyg programo nurodymų.

Pirm visko susirinkimo vedėjas užkvietė pakalbėti kun. J. Žydanavičių, kursai gana ilgoje savo kalboje labai visiems suprantamai išpasakojė lietuvių istoriją: jų kilimą ir jų prietikius iki apsigyvensiant dabartinėse etnografiškose ribose. Paskui karštai ir iškalbingai, kaip tyras ir tvirtas lietuvis, jisai išrodinėjo garsius ir naudingus darbus Lietuvos didvyrių: karaliaus Mindaugo, didžiųjų kunigaikščių Algirdo, Gedimino, Vytauto ir kitų. Savo kalbos pabaigoje tikrai su kareivio užsidegimu nupiešė Lietuvos kareivių narsumą paskutinėje lietuvių kovoje su kryžiočiais ties Grunvaldu 1410 metais. Toje kovoje, ačių Vytauto taktikai, sujungtosios lietuvių ir lenkų spėkos baisiausiojo lietuvių priešų galybė tapo panaikinta ant visados.

Antras kalbėjo kun. M. Pėža. Jisai trumpai papasakojo lietuvių emigracijos į Ameriką istoriją: išdėstė prie-

žastis, kurios privertė lietuvius ieškoti svetur duonos ir išrodė emigracijos geras ir blogas puses ir pasekmes.

Kun. Pėža gal perastriai, bet vis teisingai prikišo Amerikos lietuviams rambumą mokslo dalykuose toje prasmėje, kad čionnykštis jaunimas — vaikinai ir merginos — Amerikoje gimusieji ir atvažiavusieji iš Lietuvos — mažai tesirupina savo proto švietimu gerų, pamokinančių knygų ir laikraščių skaitymu. Durė taip pat į akis tėvams už tai, kad nesiunčia savo vaikų į sugštesnį mokslą, kad per tatau lietuvių visuomenė negali susilaukti Amerikoje savos tautos mokslo vyrų.

Nors kun. Pėža daug daugiau ydų prikašiojo Amerikos lietuviams, tečiau klausytojai tuo neužsigavo — da-gi kalbėtojo žodžiai regimai publikai patiko, nes rankų plojimams nebuvo galo. Mat amstardamiečiai, kaipo tikri katalikai, nemoka pykti už teisybės žodžius, nors jie kartais yra ir kartūs.

Petras: Brolau! Klausiau tavęs atsidėjęs, ką man ligišiol apie lituviškąjį vakarėlį Amsterdame pasakoji, ir dabar tikin, kad jisai labai gražiai atsiliko ir kad šimtą kartų daugiau galėjo atnešti naudos lietuviams, nekaip visokie "šliupinių," "bedievių," "cicilikų" susirinkimai, kuriuose tankiausiai vyrukai be didesnio mokslo, apskritai be doros arba ir visiškai ištvirkę drabsto visokias pliovones ir kalte kala klausytojams melus ir tokias nesuomones, kad net Lietuvos piemenis negalėtų tverti juokais iš jų prakalbų.

Baltrus. Pilnai sutinku su tavim. Mielas Petreli! tokie vakarai, kaip Amsterdame, yra labai naudingi lietuviams: mat mums, vargo paukščiams, truksta noro ir laiko, parėjus pailsusiems iš pabrinko, tupėti ant suolo ir vieną po kito laikraštį skaityti arba kokią storą knygą po lapo pusmiegiomis akimis syliabizuoti. Kitaip yra vakarėlyje: žmogus sau gerokai nedėlioje atsiilsėjęs, ateini svetainėn, atstatai ausį, valandėlę-kitą paklausai ir eini sau namo, daug ko gero išgirdęs ir pasimokinęs.

Gerų knygų ir laikraščių skaitymo aš, brolau, nepėikiu, bet ne pro šalį yra pasiklausyti vyrų, kalbančių apie dalykus, paliečiančius mūsų gyvenimą, — da-gi tokių vyrų, ką žino, apie ką jie kalba.

Jeigu dar, Petreli, nenusibodo tau manęs klausyti — papasakosiu apie tą vakarėlį dar daugiau.

Mat, pirm ir po prakalbų abudu bažnytiniu chorū: suaugusiųjų giesmininkų ir vaikų — labai gražiai ir sutartinai — keturiais ir dviem balsais — padainavo lietuvišką tautiškąjį himną: "Lietuva, tėvyne mūsų" ir Amerikos himną. Po to giedojo: "Sėjau rutą," "Daina Keleivio," "Ant marių krašto" ir dar kitas. Klausytojams visos jos taip patiko, kad butų klausėsi jų kad ir valandas. Ačiu už tai vargonininkui, p. Petruči Chomentauskiui.

Negana to. Pertraukose lietuvių orkestra — ir-gi vedama p. Chomentausko — griežė smagius maršus, puikias serenadas ir valcus, kuo pridavė nemaža linksmybės visam vakarui. O reikia dar žinoti, kad orkestra labai neseniai tėra susidarinsi!

Negaliu tau, Petreli, dar užtylėti apie vieną papuošalą, kokiuo rengėjai nepatingėjo pababinti vakaro. Bu-

vo tai deklamacijos. Mat, Mykolas Kerbelis poetiškai ir jausmingai padeklamavo: "Tu Lietuva, tu žeme senelių," panėlė Jeva Daumantaitė pasakė gražiai eilės: "Duzgia pabrūka mašinos," o Pranciška Sagaičiūtė mielu balse-liu padeklamavo tautiškas eilės: "Sudiev, tu brangi man tėvyne!"

Broleli tu mano! Besiklausant tadą kalbų, dainų, deklamacijų, rodėsi man, kad nebeesu Amerikoje, kad — esu Lietuvoje, ką matau, kaip ant delno, brangios tėvynės laukus, pievas, sodus, mergelių palangėmis rutų, mėtų darželius — bet sykiu ir jos visas kančias, vargus ir skausmus, kuriuos jos sunęs ir dukters kentė šintus mėtų ir dar tebekenčia.

Toje valandoje matei tėvynės Lietuvos visą praeitį ir jautei visus jos dabartinius vargus — ir buvai pasiryžęs atiduoti savo paskutinius marškinius jai palengvinti ir pagerinti jos buvį.

Neužmiršiu iki mirsiu šitų žodelių iš deklamacijos:

"Tu Lietuva, tu žeme senelių."
 Oi Tu, Dieve, Dievulėli teisingas,
 Susimilki ant mūsų vargų!
 Mūsų tėvynei buk maloningas,
 Šluostyk ašaras nuo jos akių!

Duok mums meilę, suteiktį mums vienybę,
 Kad kiekvienas mylėtų savus!
 Kenčiantiems-gi pastiprink kantrybę,
 Kad perkęstų vargus ir skausmus!...

Viskam pasibaigus, 10 valandą vakare, kun. J. Žydanavičius nuoširdžiai padėkojo, pirmiausiai savo sveičiui, kun. M. Pėžai už jo rupestį ir triusą parengime taip gražaus ir naudingo vakarėlio, — po to ištarė "ačiu" dainininkams, deklamatoriams ir orkestrai; ant galo padėkojo ir publikai už gražų pasielgimą ir skaitlingą susirinkimą.

Einant sveičiams iš svėtainės laukan, orkiestra dailiai išrėžė maršą.

Šitą vakarą tapo surinkta Amsterdame \$83.75 vado-vėliams leisti. Pinigai išsiųsti P. Čeplikui, į Bostoną.

Aukoje sekantįs asmens:

Guod. kun. J. Žydanavičius \$5.00, Klebonas Adomas 1.00, Samauckas Juoz. 1.00, Kubylis Adol. 1.00, Luitikas Zygm. 1.00, Rev. Em. D. Wendel 1.00, Sargelis Stasis 1.00, Vyseckas Kazis 1.00, Grynevičia Juoz. 1.00, Šydlauckis Petras 1.00, Stanislavičia Rokas 1.00, Valička Petras 1.00, Aleksandravičia Petras 1.00, Balevičienė Uršulė 75c., Budrys Adomas 60c., Korecinska Julija 50c., Kansingeriūtė Katre 50c., Šlekis Stasis 50c., Stanislavičia Stasis 50c., Kasperlas Aleksandra 50c., Žaslaukis Stasis 50c., Arbočius Rokas 50c., Motiejunas Bronis 50c., Kuplaštaitė Zofia 50c., Babrauckaitė Bronislava 50c., Lniškis Pranc. 50c., Varnas Jonas 50c., Kenta Jonas 50c., Kaciviuke Barbora 50c., Didžiulis Lačislovas 80c., Kisielis Petras 50c., Dr. Jonas Karužas \$1.00.

SPORTAS.

Amerikoje labiausiai, negu kitur, žmonės atsiduoda sportui. Vasaros laike atsibuva sportai tyrame ore; atėjus gi rudeniui ir žiemai, prasideda kitos rūšies sportas — imtynės (galėtynės.) Amerikoje yra keletas garsesniųjų imtyninkų, tarp kurių pirmąją vietą užima Fr. Gotch, kurs yra visapasaulinis galinčius. Taigi kada koks nors iš tų garsesniųjų pasirodo galėtynėse, o ypačiai, jeigu ima jose dalyvavimą. Fr. Gotch'ius, tada susirenka žmonių daugybė. Amerikiečiai savo imtynėmis taip yra pagarsėję, kad net atkreipia ant savęs europiečių domumą, iš kurių nevienas skubinasi atsilankyti Amerikon, idant išmėginus savo pajiegas su amerikiečiais, idant pagarsėjus pasaulyje ir gerokai pasipelnus. Kiekvieno tokio Europos galinčiaus tikslas yra susiremti su Gotch'iu ir įgyti sau garbę. Bet mūsų europiečiams, kad ir stipriausiems, atvykus į Ameriką, nepasiseka. Balandžio 3 d. 1908 m. Rusijos galinčius Hackenschmidtas pralaimėjo, pripažindamas Gotch'ui viršenybę, nors eina gandas, kad dar kartą susitiksią Hackenschmidtas su Gotch'ium Australijoje ir išnaujo mėginsią savo jiegas.

Balandžio 14 d. 1909 m. "baisusis turkas" Mahmout rėmėsi su Fr. Gotch'ium, bet į netikėtai trumpą laiką t. y. į keletą minučių griuvo turkas ir stipri Gotch'iaus ranka prispaudė jo pečius prie žemės. Dabar vėl keletas pretendentų laukia progos susiremti su Gotch'ium. Tarp jų verti paminėjimo: Raicevich, kurs jau padarė sutartį su Gotch'ium; vokietyš Veberis, kurs skaitosi vienu stipriausiųjų europiečių, bet, kaip davėsi patėmyti viename iš paskutiniųjų jo susirėmimų su Maskoliuku Leonu Chicagoje, pasirodė, jog nekaip susipažinęs su amerikiečių budu imtynių "catch as catch can;" ir galų gale "Zbyszko" Cyganeviče, lenkas iš Krokavos, kurio vardas Europoje yra plačiai žinomas, iš priežasties apgalėjimo didžiausiųjų Europos galinčių. Zbyszko sveria 275 svarus, vyras gražaus kuno sudėjimo — plačios krutinės ir didelių raumenių. Zbyszko atvyko į Ameriką pabaigoje Rugsėjo m. ir, su kuo tikėtai susitiko imtynėse, visus pergalejo: Buffalo'je pergalejo Rogers'ą, žinomą savo stiprumu Amerikietį, Rochester'yje, Kansas City — kitus ir Spalių 22 d. Chicagoje "Colliseum" dideliame žmonių susirinkime paguldė prancuzą D'Ures, sverantį 245 sv. ir italą Ruggero — 241 svar. į 5 minučių laiką, ir dar stengėsi paguldyti vieną Chicagos stipruolį Cutler'į, bet su tuo turėjo daugiau darbo, ir nežinia, ar būtų Zbyszko jį paguldęs į nutartąjį laiką, kad abudu nebutų nupuolę nuo platformės. Nes užlipus Zbyszku ant platformės ir reikalaujant toliaus grumties, Cutleris, jausdamasis labai įvargintu, atsisakė nuo tolesnio ėmimosi; taigi Zbyszku pripažinta pergalė. Rodos, kad ir Zbyszku dar trūksta išsilavinimo amerikoniškojo budo imtynėse. Tarp žiurovų tą vakarą buvo ir Fr. Gotch, kurs visą imtynių bėgį tėjimo. Nors Fr. Gotch ramina savę tuo, kad jau ne vieną tokį europietį matęs ir apgalėjęs, bet visgi nujaučia, kad su Zbyszku turės nemažą vargą, ir kad gali visavietinio galinčiaus garbę prarasti, nes, ar anksčiau, ar vė-

liau prisieis įiemdvieim sukibti. Kaip matome toje sporto šakoje esama visokių tautų, taigi žingaidu, ar ne atsiras kada nors ir lietuvis, kurs pasirodytų su savo spēka imtynėse? Viename laikraštyje buvo paminėta, kad mūsų tautietis Kundrotas, kurs atsižymi savo dideliu stiprumu, pradėjęs lavintis imtynėse; butu labai žingaidu ir linksma pamatyti mūsų galinčių ant amerikieškos arenos, verčiant amerikiečius ant žemės. Mūsų gerb. tautietis, kiek girdėjau ir skaičiau, yra bene tik stipriausias vyras Amerikoje sunkių daiktų kilnojime, tai-gi matoma, kad turi didelę įiegą, tiktai reikia prasilavinimo imtynėse. Dieve jam padėk!

Prie progos norėčiau paminėti, ar nebutų gera ir naudinga uždėjus lietuviškajai jaunuomenei Amerikoje kokią nors gimnastikos draugiją, panašią į lenkų ar čekų "Sokol"! Žinomas yra dalykas, kad žmogaus, labiausiai jauno, įiegų plėtojimui ir sveikatos palaikymui būtina reikalinga gimnastika. Senųjų buvo sakoma: "Sveikame kune—sveika mintis," bet ir ištiesų taip yra — priežastis, ardančios kuno sveikatą, kaip va: girtuoklybė ir paleistuvystė, taipogi subiauroja žmogaus sielą. Antrą vertus, aplinkybės, palaikančios kuno sveikatą, tankiausia ir sielą sulaiko nuo sugedimo arba doriško nupuolimo. Tai-gi tokia gimnastikos draugija daug prisidėtų prie sulaikymo jaunuomenės nuo smuklių, girtuokliavimo, kortavimo, blogų susirinkimų ir suteiktų geresnį budą laiko praleidimo ir pasilinksminimo.

Patarėjas.

M Ū S Ų D A I L Ė .

Lietuvių Dailės Draugija Vilniuje užbaigdamą savo metus, gruodžio mėn. pabaigoje susaukia visuotiną susirinkimą. Tame susirinkime bus perskaityta apyskaita už praėjusius metus, bus svarstomas projektas išleidimo Draugijos laikraščio, pašvęsto mūsų dailei, reikalingumas Draugijos įstatų patasymo, narių sumanymai, įvyks naujos Valdybos rinkimai ir tt. Tame-gi pat susirinkime dėl pilnai užsimokėjusių narių bus dalinamos premijos ir traukiama loterija, tam tikslui mūsų parodose užpirktų ir dailininkų padovanotų artistiškių veikalų.

Labai būtų geistina, idant nariai, kurie negali ypatiskai dalyvauti susirinkime, prisiųstų laiškų savo pastebėjimus kas link Draugijos veikimo, sumanymus, kas link jos geresnio plėtojimos ir mūsų dailės pakėlimo, lygiu būdu, kaip ir patarimus, kaip parengti Draugijos materyališką stovį ir tt.

Kaipo metinė dovana nariams už šiuos metus, yra paskirta gražiai išpildyta graviura iš skaptoriaus p. Rimšos paveikslu "Golgota," padirbto (inkrustuoto) iš įvairių metalų.

Loterijai gi, kaip j-u buvo aukščiau laikraščiuose minėta, paskirti yra šie darbai: p. Kalpoko "Gamtos reginys," p. Rimšos "Menesiena" ir p. Žmuidzinavičiaus "Kelelis" — už abelną sumą 220 rub.

Liet. Dailės Draugijos adresas:

Vilnius, Preobraženskaja 9—1. p. S. Gimbut. Liet. Dail. Draugijai.

Liet. Dailės Draugijos V a l d y b a .

Ž I E M A .

(Prilyginta prie reakcijos laimėjimo Rusijoje.)

Žila, pikta močelė
Išvijo žentą lauk;
Jei viešint, paiks, įvedė
Labai naujybių daug.

"Kas matė, šeške, valdžią,
"Liuosybę svietui duot,
"Vergiją man taip saldžią
"Strakt—strakt ir išvaduot!"

Ir tvėrus šluotą, tarką,
Kad ims ji mušt, vaikyt,—
Tik švyst—pasšvyst! jų tvarką
Ūmai uoliai naikint!...

Apnuoginus girelę,
Išstatė ant audrų;
Subarė mūsų žemele,
Kad prašėsi liuosų.

Purkšt—purkšt! nudraskius rūbą,
Paliepė būt plikai,
Patyrus smarkų būdą,
Suvaržė ją visai.

Uždarė bandą tvartan,
Išbaidė čiulbūnus,
Nors, esant, tiesos vardan
Reik smaugti tuos sūnus!

Vandens, teta, nistengus
Smarkumo suvaldyt,
Storu dangėiu pridengus,
Sumanė užtroškint.

Leini oda žemelei,
Pradejo smarkiai skirst,
Pagailo jos senelei
Ir ėmė vaistą virt.

Sudarius tešlą baltą,
Uždrabstė ją laukus,
Tikėjosi, nekalta,
Turėt gerus laikus....

Užmigdžius senę gamtą,
Ir ėmė žiovuliant,
Girdėt jai būsią lemta
Vėl traukt pasisvečiant....

17—XII—07.

Patmala.

MAMYTEI.

"Kaip tiesa yra, jog nėra pasaulyje nieko didesnio,
kaip žmogus, taip nėra nieko žmoguje didesnio
už būdą."
EVARTS.

Tamsus, lietingas spalio vakaras. Dideli reti lašai sunkiai krinta ant žemės. Girdėties liudnas staugymas arba švilpimas vėjo po stogu, arba žemiaus langų, arba vėl lyg verksmas pagriobęs staiga kokį sukuri oro, pasūpęs jį, neša per medžių viršunes į mokyklos varpinę.

Viename nedideliame kambaryje, prie mažo skobinio sėdi jauna mergina, ir rašo mamytei laišką. Lempa aiškiai apšviečia malonų lietuvaitei veidą, jos mėlynose akyse, kurios lyg rodo apmirusios, mėlynumas Lietuvos dangaus. Jos balsas taip ir girdisi liudnas ilgesis rutų darželio, mamytės ir tėvelio.

Po įtekme liudno švilpimo vėjo, prisiminė jai dabar, kaip dar neseniai ji buvo prie savo tėvelių; kaip jai išvažiuojant verkė jos mamytė, ją ramindama: "Tu važiuoji, o aš verkiu... lija; bet ten gal tave linksmai sutiks, ir giedri saulė švies. Atmink, dukrele, buk ištikima savo pašaukimui...."

Buk gera.... Neužmiršk savo motinos. Neužrustik jos savo pasielgimu. Nes visą amžių sąžinė neduos tau ramumo už jos užgavimą. Nuliudęs, išbliškes motinos paveikslas ant visados užsiliks tavo atmyntyje, kuris kanks tavo sielą; jei nedarei taip, kaip ji mokino. Viskas mainosi. Žmonija kas kart žengia pirmyn. Visa viltis dabartinio pasaulio naujoje kartoje. Dabartis reikalauja mergaičių, kurios nesivaiko paskui madas, kurios nėra saumylėmis ir geidžia būti papuošimu ir džiaugsmu namams, o neišlaidomis ir nereikalinga sunkenybe; kurios taupyty, o nemėtyty. Gerų, saldžių, atvirai kalbančių, būdu, kurios rupinasi savo sunkiai dirbančiu, geru tėvu, kuris išliedamas savo prakaitą nori parengti gražesnę ir geresnę ateitį savo mylimai dukrelei.

Tai-gi, dukrele, įgyk tą viską mokykloje, nes ten tik vieta."

Paskui prisiminė stotis, kaip priėjo prie jos tėtė ir, atsisveikindamas, pasakė: "Žiurėk, dukrele, kad įgytas mokslas nekenktų tavo tikėjimui. Venk blogų draugų ir draugų, nes su kokiais sueisi, tokia ir pati tapsi."

Taip-gi prisiminė jai jos drauges. Kaip paskutinį kartą, ant stoties, pranašavo jai gražią ateitį; persergėjo, kad į puikybę nesikeltų, pastojus studente augštesnės mokyklos. Nepamiršo ir apie vaikus, prašydamos, kad aprašytų, kaip išrodo tie lietuviai studentai. Ir ant galo, kaip traukinys sušvilpė, ratai pasijudino ir subraškėjo, nešdami trukį tolyn, tolyn nuo tėtės ir mamytės.

Pasilikus jai vienai traukinyje, pasidarė ko tai gaila, ko tai liudna. Norėjosi verkėti, juokties, rekti....

Paskui užėjo mintis apie mokyklą į kuria važiuoja, apie lietuvius mokslavivus — busiančius draugus. Ant galo, kaip ji atvyko į vietą, ir kaip jos nieks nesutiko. Išskirus gedrają saulelę. Net ir to nebuvo, kuris taip mandagiai atsakinėdamas, žadėjo ateiti į stotį, pasitikti ją. Ir pamatė, kad visos jos svajonės, plėnai ir viltis, ta viltis, kurį daug žadėjo, griuvo ir susiskaldė į smulkius kasne-

lius. Tuos draugus rado kitokiais, nekaip jai jie išrodė. Pamatė, kad tarpe vaidintuves ir tikro gyvenimo yra didis skirtumas....

Ir dabar, užbaigdama laišką rašyti, ir pergyvendama atminimuose trumpą praeitį, norėjo šiltais, jausmingais žodžiais nuraminti savo mylimą mamytę, kuriai pasidėkojant galėjo atvažiuoti į mokyklą.

Rasė ji: "Mamyte, mano brangi, visi Tavo pamokymai bus man šventais. Pasistengsiu būti namams džiaugsmu, o ne nereikalinga sunkenybe. Mokysiuosi taip — kad likčiau ne kuo kitu, nekaip tik žmogumi"....

Ant galo sunkiai atsідusus tarė ji sau: "Dar vienas paskutinis, širdingas, meilus žodelis ir laiškas bus užbaigtas."

Už lango vėjas vis dar užia. Ten, jis pageltusį lapą nutraukia nuo medžio ir tarškina juo į langą negarsiai, lyg pasivėlinęs keleivis, o čia — įsikraustęs į pastogę verkšlėna, lyg mažas vaikelis. Sugaude mokyklos varpelis apreikšdamas dešimtą valandą. Užmirė ore paskutinis varpo balsas, atsimušdamas kažin-kur toli.... Lietus vis lija....

Rožytė "L. R."

PASARGA.

Norėčiau atkreipti visų klebonų atidą į vieną dalyką: ar nebutų gerai, kad visuose Lietuvos katalikiškuose laikraščiuose būtų pagarsinta, kad keliaujantieji į Ameriką atsivežtų su savim nuo savo klebonų iš Lietuvos paliudijimus, ar jie yra vedę ar nevedę. Šitame dalyke turime čia, Amerikoje, su atėjusiais daug painių. Pavyzdžiui: atkeliavęs iš Lietuvos ateina pas kleboną užsisakyti, bet neturi jokių paliudijimų. Ką daryti? Laukti, kol atsirs iš Lietuvos reikalingus metrikus — to jauniems nesinori. Pas save turėjau ne vieną šitokį atsitikimą:

Ateina jaunikaitis su mergina užsisakyti. Klausiu jų: ar turi reikalingus paliudijimus prieš vestuves. Atsakymas trumpas: neturiu! Bet darosi įtikinimai, kad abudu nėra vedę. Tuo tarpu iš šalies praneša, kad toksai "jaunikaitis" turįs moterį ir net keletą vaikų Lietuvoje. Kiti liudija visai priešingai. Sužinok, kur tiesa! O čia jaunieji nenori laukti, kol raštai suvaikšės į Lietuvą ir atgal, ir eina pas pasaulinę valdžią, kuri tuojau ir "palaimina," suriša moteristės ryšiais, o paskui — sako — kaip klebonas gaus raštus iš Lietuvos, jei norės, galės mums duoti antru syku šliubą bažnyčioje. Aiškink jiems, kiek nori apie šv. Tėvo apskelbimą, apie moterystės įstatymus ir bažnytinę bausmę, kad tai nėra jokia moterystė ir tt. — tai sako: vistiek, kaip suvaikšės raštai, galėsime viską pataisyti. Na, ir gyvena sau, kaip bernas su merga....

Tai-gi ar nebutų gerai, kad Lietuvos laikraščiai, o ir klebonai bažnyčiose iš sakyklų tatau pagarsintų ir keliaujantiems į Ameriką išdavinėtų reikalingus prieš vestuves paliudijimus.

Amerikos Klebonas.

VAIKU SKYRIUS.

RYTMETINĖ MALDA.

Ant dangaus švietė kaitri saulutė; tai buvo rytas gėdrios vasaros dieneles. Ant miesto gatvių daug žmonių skubiai šen ir ten vaikštinėjo, daug vežimų, tramvajų ir automobilių važinėjo.

Vaikai taipogi pabudo; jų kambaryje jau švaru ir lovos paklotos, nes visą tvarką jie kasdien patys savo kambaryje padarydavo.

Dabar atėjo jų mama ir jie kalbės poterius, paskui valgys pusryčius ir keliaus mokyklon.

Ties Jonuko lova pakabintas ant sienos kryželis, kuris visuomet primena, kad Dievas be paliovos yra prie mūsų, kad liepia mums mylėti visus žmones, kaipo savo brolius, ir ketina nuraminti mus nuliudimuose ir rūpesčiuose.

Vaikučiai ir mama atsiklaupė ties kryžium. Jie garsiai kalba maldas, dėkodami už Dievo malones, kokias jiems suteikė: už sveikata, laimę, ir prašo globos ir pagalbos Viešpaties, idant galėtų visuomet gerais būti.

Pasimeldę, jie atsistojo, tik Onutė dar klūpojo ir tyliai, tyliai prašė Dievo sveikatos ir ilgo gyvenimo mylimiems tėvukams.

Niekas nežinojo, ko meldė Onutė nuo Dievo; tik ji kalbėdavo su Viešpačiu, o Jis girdėdavo jos maldingą mintį.

Antgalo ir Onutė atsikėlė. Visi vaikai prisiglaudė prie motinos, karštai ją sveikindami ir kiekvienas tvėrėsi savo darbo.

Ksav. Vanagėlis.

ŠARKA SVETIMOSE PLUNKSNOSE.

Paukščiai panorėjo išrinkti sau viršininką ir nutarė tą paukštį rinkti, kuris bus gražiausias.

Šarka labai norėjo tapti paukščių viršininku; pririnko ji svetimų plunksnų ir prikaišiojo sau į šonus, uodegą ir į spranus.

Susiėjus visiems rinkikams, šarka, pasipūtusi, puikiai vaikščiojo tarp kitų paukščių.

Visi labai stebėjosi, regėdami tokį ypatingą paukštį, ir dauguma pasiryžo ją viršininku aprinkti.

Paskui paukščiai, geriau prisižiūrėję, pažino svetimas plunksnas ir kiekvienas pasiėmė savasias. Visi pažino šarkutę ir labai iš jos tyčiojosi.

Ksav. Vanagėlis.

MOTINA.

Mieste buvo mugė. Žmonių susirinko daugybė.

Tuinilienė su mažu, penkių metų, Ignuku taipogi vaikščiojo tarp burio žmonių, norėdama šį- tą nusipirkti.

Ignelis truputiuką sustojo, pamatęs elgetą ant smuikos griežiantį, ir pametė iš akių motiną. Jis pradėjo gailiomis ašaromis verkti, nežinodamas, kur bėgti, kur motinos ieškoti.

Žmonės pamatę verkianti kūdikėlį, klausinėjo jo, ko jis verkia.

— Ašėjau su mama, sustojau truputį ir dabar negaliu mamos rasti! — vaitojo Ignelis.

— Tai kokia tavo mama, vaikelį! — klausė žmonės.

— Argi jūs jos nepažįstate!! — stebėjosi mažytis: — Mano mama... mano mama, ta, ką už visas geriausia!

Tuo tarpu ir mama atsirado.

Ksav. Vanagėlis.

BEPIG KELIEMS VIENĄ SUSELPTI.

Tarp daugelio mokyklos vaikų buvo vienas labai geras, darbštus ir ramus mokinys, Jurgutis; jo tėvai buvo mirę, ir gyveno jis pas svetimus žmonis, kurie taipogi buvo vargingi ir negalėjo jam nupirkti nei sąsiuvinų nei reikalingų mokykloje knygų, kokias jo bendrai turėjo.

Dažnai Jurgutis neišmokdavo užduoto mokslo ir verkėdavo jį, klausydamas, kaip kiti viską gerai mokėdavo. Jis gi, neturėdamas nei knygų, nei popieros, jokių būdu negalėjo prigaminti ir išmokti visų uždavinių; kad draugų mokslė kaskart atsiieka.

Draugai mylėjo našlaitį; labiausiai gi mylėjo jį Adomukas, kuris kartą šiais žodžiais atsišaukė į draugus:

— Mylimieji! Susidėkim po kelis skatikus ir pirkime Jurgutiui knygas ir popierą.

Draugai, susidėję, nupirko jam visus mokslus daiktus, ir Jurgutis tuomet mokinosi puikiai.

Ksav. Vanagėlis.

176

Dr. A. L. Graičunas

Pasekmingai gydan visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptinių. Atsisaukantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

TELEFONAS: Yards — 3162.

3312 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

DRAUGIJOS!

H. R. Morgan

laiko dirbtuve

visokiu jums rekalingu daiktu, kaip tai: KEPURIU, KOKARDU, ŠARPU, VELIAVU ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,

13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

Union Ticket Agency

Seniausia Lietuviška Banka Scrantone ir Visoje Aplinkineje

Agentura Laivakorėiu ant Geriausių Linijų

Siuočia Pinigus kas dien in visas dalis avieto; taip-gi perka ir išmaino visokius pinigus. Išdirba visokius Dokumentus Amerikos ir Lietuvos teismuose. Ofisas atidarytas kas dien nuo 8-tos iš ryto iki 9-tai val. vak. Nedėliojat: nuo 10-tos iš ryto iki 5-tai valandai vakare.

ADOLF BLAU, Union Ticket Agency,

203 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Taip-gi turime savo krautuveje daugybę visokių maldaknygių ir svietišku knygų visokiose kalbose

TELEFONAI: Naujas 303 — Bell 662

A. UZUMECKIS,

Lietuvis Graborius ir Balzamavotojas.

Viską išpildo geriau ir pigiau negu svetiūntautis.

Persamdo karietas vestuvems, krikštinioms ir t. t.

Priima lavonus ir iš kitų miestų.

Reikale kreipkitės pas savo tautietį.

324 Wharton St., Philadelphia, Pa.

TELEFONAI: Bell Lombard 27 - 39 A
Keystone Main 42 - 15 D

DR. MENDELSON,

LENKISZKAS GYDYTOJAS

50 South Washington St. Wilkes-Barre, Pa.

Swalm Hardware Co.,

No. 21 North Centre Street,
POTTSVILLE, PA.

Įvairiausi geležiniai daiktai, tepalai, stiklas, dudos, plasteris, irankiai, sportiniai ir naminiai daiktai.

Prduoda aglumu ir paskirium.

"DRAUGO" AGENTAI:

- St. Stanevičius, 3206 Auburn Ave., Chicago, Ill.
 - Antanas Kasparavičius, 27 E. 23rd St., Bayonne, N. J.
 - Juozas Mališauskas, Forest City, Pa.
 - Kazimieras Skripstunas, P. O. Sugar Notch, Pa.
 - Antanas Gudaitis, Box 73, Silver Creek, Pa.
 - V. Leskevičius, P. O. Midleport, Pa.
 - Mikas Cibulskas, 573 Canfield Ave., Detroit, Mich.
 - J. Žemaitis, 126 South Pear St., Shenandoah, Pa.
 - Fr. Kizievich, Box 167, Minersville, Pa.
 - M. Karbauskas, 52 G. Street, So. Boston, Mass.
 - L. Švagždys, 171—5th Street, So. Boston, Mass.
 - J. Mikutaitis, 1438 Western Ave., Allegheney, Pa.
 - A. Radzevič, 194 New York Ave., Newark, N. J.
 - A. Klimavičaitė, 321 Kensington Ave., Chicago, Ill.
 - A. Poeius, 10806 Wabash Ave., Chicago, Ill.
 - M. Duda, 51 W. — 25th Street, Chicago, Ill.
 - K. Strumskis, 2323 West 23 Place, Chicago, Ill.
 - Saulys, 168 Beakon Street, Brighton, Mass.
 - J. Bartoševičė, 4417 Marshfield Ave., Chicago, Ill.
 - J. Puselninkas, 722 Washington Ave., Braddock, Pa.
 - V. Bielauskas, 468 Northampton St., Easton, Pa.
 - M. Urbanavičė, Box 33, Thomas, W. Va.
 - J. Antanaitis, Box 22, Swoyes, Pa.
 - Pr. Bukantis, 96 Centre Street, Kingston, Pa.
 - Juoz. Matuliavičia, 1657 Tioga St., Shamokin, Pa.
 - Ant. Baranauckas, 1214 Railroad St., Shamokin, Pa.
 - Jos. Valentinavičia, 1114 Cedar Ave., Scranton, Pa.
 - J. Versiackas, 65 Davidson St., Lowell, Mass.
 - Ignas Mkalojus, 1028 S. 2nd St., Philadelphia, Pa.
 - Jos. Robynsky, 163 First St., Elizabeth, N. J.
 - Myk. Vaicenavičius, 2 River St. Pl., W. Lynn, Mas.
- Mike Šlapikevičius
Silver Creek P. O. NEW Philadelphia, Pa

VIENATINĖ LIETUVIŠKA DIDELĖ KRAUTUVĖ.

Geriausių armonikų, skripkų, klarnatų, koncertinių trubų ir daugybė visokių muzikališkų instrumentų. Puikiausių dziegorėlių, lenčiugėlių, visokių gražių žiedų, laketų, spilkų, kolčikų, gerų brilyų, drakvojamų mašinukų, albumų, revolverių, križių, ražančių, škaplerių, guminių literų, istorijų, dainų, pasakų ir visokių maldaknygių. Gražių popierių gromatų rašymui tuziną už 25c., 5 tuzinai už \$1.00. Dailių atidaromų altorinkų ir paviniavonių siuntimui į Lietuvą. Atsiusk savo tikrą adresą ir už 5c. marķę, o apturėsi No. 3 Katalioga su 450 paveikslų ir 1000 visokių naudingų daiktų. Aš gvarantuojū, kad mano tavoras pirmos klasos o prekės pigesnės kaip kitur; orderius išsiuntū greitai į visus Amerikos, Kanados ir Anglijos kraštus. Kviečiu visus atkankyti su visokiais pirkiniais ir orderiais pas

K. VILKEWICH,
112 Grand St., St. Dep. D. Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKAS DZIEGORMEISTERIS.

Parduodu tikro aukso laikrodelius, gvarantuojamus 25 metams. Lenčiugelius ir gražius žiedus. Armonikas ir visokius muzikališkus instrumentus, albumus su muzika, akuliorius, revolverius, britvas, pocket books vyrams ir moterims. Visokias knygas, ražančius, škaplierius, kryželius, taipos-gi turiu visokių vaistų. Visus tuos daiktus prieš Kaledasleidžiu už pusę prekės ir įkitus miestus siunčiu už pigiausias prekes. Mano adresas:

ANTANAS PUTIRSKAS,
144 W. Market Street, Scranton, Pa.

Tautietei! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontraktierius MIKAS SLAPIKEVICIUS, New Philadelphia Pa.

Naujas Telefonas 1005.

Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

—: GYDYTOJAS IS LIETUVOS. :—

Specialistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsienėjusias vyrų, moterių ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktaru keleto lietuvių ir lenku kuopu Turi mašiną, su kuria galima matyti ir pažinti ligas kuse, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai išgydomos.

Prima nuo 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet, nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGO"

SPAUSTUVE

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR GERIAUSIA GREITAI ATIEKA IVAIRIŲ IVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA PIGIAI

Konstitucijas, Plakatus, Tikietus, Užkvietimus ir Kitokius Darbus

RAIDĖS STATOMOS DIDELE-NAUJAUSIOJO PATENTO-MAŠINA "LINOTYPE"

ADRESUOKITE

"DRAUGAS"

314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET. RYMO-KAT. AMERIKOJE:

KUN. S. PAUTIENIUS prezidentas
P. O. Girardville, Pa.

JONAS RIKTERAITIS vice-prez.,
67 James St., Waterbury, Conn.

KAZYS KRUSINSKAS sekretorius,
457 South 17th St., Brooklyn, N. Y.

GABRYS LAIBINIS, izdininkas,
P. O. Box 135 Duryea, Pa.

Glėbėjai kasos:

JONAS VIERAITIS,
107 So. Harding St., Worcester, Mass.

KAZYS VASKEVYČIA,
186 Jefferson St., Newark, N. J.

KUN. V. VIZGIRDA knygius,
190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

KUN. V. STAKNEVIČIA dvasiškas vadovas,
207 Adams St., Newark, N. J.

FABIOLĖ

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytautas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vienas egzempliorių, nuleidžiamas didelis nuosimtis.

Gaunama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,
312 S. 4th St., BROOKLYN, N. Y.

OFFICE NEW PHONE 37. RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS
JONAS S. LOPATTO.

47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

NAUJA KNYGA

Biblija arba šv. Raštas
išleistas

KUN. S. PAUTIENIAUS.

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.
Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui
Adresas: REV. S. PAUTIENIUS,
GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMŲ PATIS.

Gramatika angliškos kalbos mokytiš be mokytojo (apdaryta) \$1.00.

Vaikų draugas arba kaip mokytiš skaityt ir rašyt be mokytojo 15c.

Naujas Budas mokytiš rašyt be mokytojo 10c.

Aritmetika mokytiš rokundų be mokytojo su paveikslais (apdaryta) 35c. Pinigus siųskit per Money Order

po šiuo adresu: P. MIKOLAINIS,
Box 62 NEW YORK CITY.

Užsirašykite "Draugą"